



БУНД, Загальний єврейський робітничий союз у Литві, Польщі, Росії — політична організація, одна з найстаріших партій у Росії. Створ. у вересні 1897 на установчому з'їзді євр. с.-д. груп у Вільно (нині Вільнюс). 1898–1903 та 1906–12 входив до РСДРП на правах автоном. організації, самостійної з усіх питань, що стосувалися євр. пролетаріату. Програмні вимоги Б. збігалися з програмою РСДРП (меншовиків). В Рос. імперії діяли 32 організації Б. заг. чисельністю 32 тис. осіб. Б. вів політ. роботу переважно в Україні (найактивніше — у Київ., Поділ. та Волин. губ.), Білорусі та зх. губерніях Росії. Лідери в Україні: **О. Золотарьов**, М. Лібер (Гольдман), А. Тьомкін. Після лютого 1917 Б. став частиною партії меншовиків, його лідери увійшли до її кер-ва. Не підтримавши рад. владу, на 8-му з'їзді (грудень 1917) партія виробила тактику боротьби проти неї шляхом усунення від влади на Установчих зборах. Член Б. входили до Білорус. Ради, Укр. ЦР, до Малої Ради та Ген. Секретаріату (*М. Рафес*, *О. Золотарьов*). Б. виступав противником створення незалежної укр. держави. Його представники в ЦР та Малій Раді засуджували підготовку законів, спрямованих на

встановлення держ. самостійності України, голосували проти 3-го та 4-го Універсалів. 1918 у Б. виникли ліві групи, що виступили проти боротьби з рад. владою, а на поч. 1919 оформилися в окрему партію, т. зв. комуністичний Б. У травні 1919 разом з Об'єднаною євр. КП він утворив Євр. комуніст. спілку в Україні. У червні 1920 між Б. та Об'єднаною євр. соціаліст. робітн. партією було підписано угоду про злиття ЦК обох партій та їхніх місц. організацій. Об'єднана організація зберегла назву Б. У березні 1921 на конф. у Мінську частина членів Б. заявила про входження до РКП(б), решта продовжила свою політ. діяльність за кордоном. На зх.-укр. землях Б. діяв до 1939. Друковані органи: «Голос робітника», «Єврейський робітник» (євр. мовою), «Голос Бунда» (російською мовою) та ін.

Рекомендована література

1. Горвиц М. Современные идейные течения в еврействе. С.-Петербург, 1908;
2. Рафес М. Г. Очерки по истории Бунда. Москва, 1923.

О. Д. Бойко

Бібліографічний опис:

Бунд, Загальний єврейський робітничий союз у Литві, Польщі, Росії / О. Д. Бойко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-37936>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).